

БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2022

София 100
ул. "Дякон Игнатий" №1

+359 2 9306 333

office@bdbank.bg
www.bdbank.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

I. За нас

Повече за нас	2
ББР в числа	2
Стратегически приоритети и цели	4
Нашата група	5
Нашите партньори	8

II. Обзор на 2022 г.

Икономическата среда	10
Банковият сектор	11

III. Резултатите на ББР за 2022 г.

Финансови резултати	13
Секторите, в които инвестирахме	17
Нашите продукти	18
Ключови събития за ББР	20
Истории на успеха	21

IV. Корпоративно управление

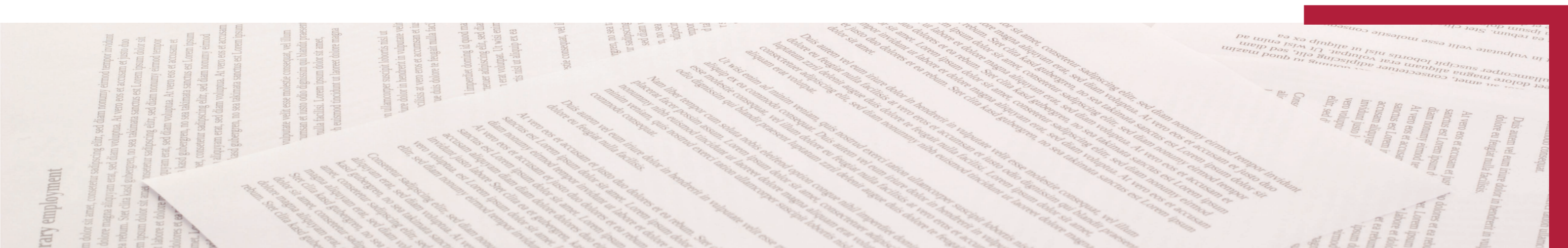
Система на управление	26
Вътрешен контрол / Контролна среда	28

V. Управление на риска

Кредитен риск	31
Операционен риск	31
Пазарен риск	31
Ликвиден риск	31

VI. Устойчивост и социална отговорност

Зелена трансформация	33
Ускорени стъпки към дигитализация	35
Социална отговорност и политика на многообразие	36

ЗА НАС

ПОВЕЧЕ ЗА НАС

В подкрепа на българския бизнес

Българската банка за развитие (ББР) е кредитна институция, 100% собственост на българската държава. Създадена е през 1999 г. като Насърчителна банка за подкрепа за малките и средните предприятия.

ББР е сред българските банки с най-висок кредитен рейтинг: “BBB” с положителна перспектива от международната рейтингова агенция Fitch. Това е и единствената българска банка, която освен директно финансиране предоставя ресурс и чрез други кредитни институции. През 2021 г. ББР бе определена като системно значима институция.

Българската банка за развитие получи акредитация за Партньор по изпълнението на програмата InvestEU на европейско и на национално ниво. Банката премина успешно стълбовата оценка на Европейската комисия, чрез която се гарантира най-високо ниво на защита на финансовите интереси на Съюза. През ноември 2022 г. между страната ни и ЕК бе сключено Споразумение за принос, с което ББР получи одобрението и на българската държава за Партньор по изпълнението на раздел „Държави членки“.

Групата на ББР работи за създаването на устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги за МСП чрез проектно финансиране, оборотни и инвестиционни кредити за микро, малкия и средния бизнес, гаранции, оперативен лизинг и дялов капитал.

ББР в числа

*за 2022 година

Мисия, визия, принципи

МИСИЯ

ББР помага на компаниите да стартират, да се развиват устойчиво и да преодоляват кризисни ситуации

ВИЗИЯ

Банката се стреми да бъде център на екосистема, която обучава, подкрепя и финансира българските компании

ПРИНЦИПИ

- ☞ Финансира жизнеспособни предприятия с потенциал за растеж
- ☞ Не максимизира печалбата, а цели дългосрочно развитие и устойчивост
- ☞ Насърчава диалога и споделянето на знания и добри практики в помощ на бизнеса
- ☞ Работи в среда на висока бизнес етика, прозрачност и диалог
- ☞ Насърчава инициативността, амбицията и мотивацията за успех на служителите

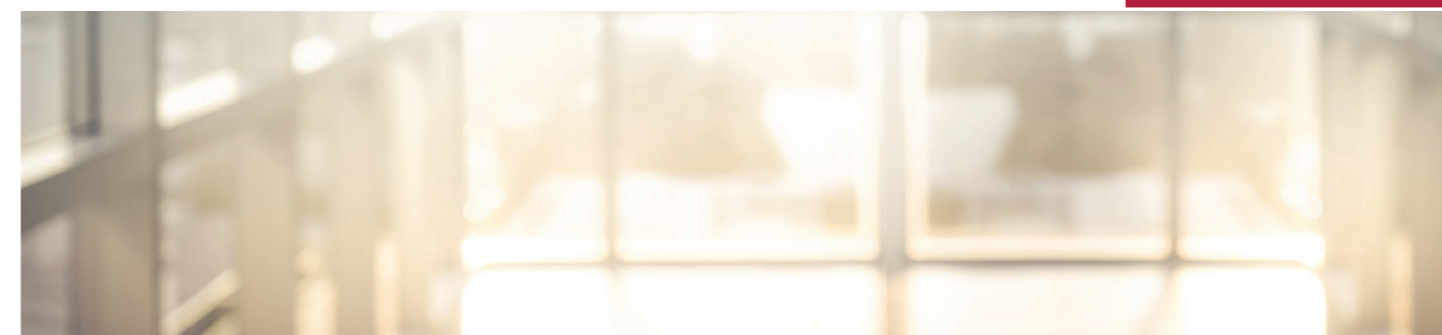
Цели и резултати

Поставените в началото на 2022 г. цели бяха:

- ☞ Създаване на нови продукти за ниши с установен пазарен недостатък и целеви продукти за възстановяване на засегнати от кризата сектори
- ☞ Финансиране с облекчени изисквания за обезпечение при по-благоприятни условия
- ☞ Осигуряване на достъп до кредитен ресурс за по-рискови МСП с потенциал за растеж
- ☞ Изпълнение на програми на правителството
- ☞ Разработване на методология за оценка на риска при зелени проекти и създаване на устойчиви бизнес модели
- ☞ Ускорена дигитализация и оптимизация на процесите

Постигнатите резултати за изминалата 2022 година са:

- ☞ **132** подкрепени компании
- ☞ **84** млн. лв. отпуснато финансиране
- ☞ **636 363** лева среден размер на отпуснат кредит
- ☞ **10** нови кредитни програми на банката в подкрепа на българския бизнес
- ☞ Старт на дигиталната платформа **Business Booster**, която позволява изцяло онлайн кандидатстване за кредит

Стратегически цели и приоритети на Групата на ББР

В съответствие със Стратегията за ББР, през 2022 г. дейността на Групата се фокусира върху:

- ☞ Кредити за по-широк кръг от микро, малки и средни предприятия
- ☞ Подкрепа на жизнени, иновативни, конкурентноспособни МСП, с потенциал за интеграция в европейските и глобални мрежи
- ☞ Финансиране на бизнес модели на зеления преход, на социални и устойчиви инициативи и услуги

Тя кореспондира с основните приоритети на **националните програми** за периода 2021 – 2030:

01	България 2030: Национална програма за развитие	Иновативна и интелигентна България Зелена и устойчива България
02	Национална стратегия за МСП 2021-2027	Достъп до финансиране Високотехнологични производства По-висока конкурентоспособност
03	Приоритети на ОП по ЕСИФ 2021-2027/ План за възстановяване	Преход към зелена, нисковъглеродна и кръгова икономика Иновативен и интелигентен преход
04	Интегриран план в енергетиката и климата 2021-2030	Енергийна ефективност Смарт инфраструктура По-висок дял на електрическия транспорт
05	План за възстановяване и устойчивост	Дигитализация Зелен преход

Група на Българска банка за развитие

ББР е банкова група, която предлага пълен набор от финансови услуги за подкрепа на бизнеса във всеки етап на неговото развитие.

Национален гаранционен фонд (НГФ)

Създаден през 2008 г. Той издава гаранции, допълващи обезпеченията, които изискват търговските банки при отпускането на кредити.

Фондът улеснява достъпа до финансиране за малките и средните предприятия и спомага за намаляване на лихвите по отпусканите заеми. С негова подкрепа се предоставя възможност за кредитиране на стартиращи предприятия и такива без кредитна история.

за **14 ГОДИНИ**

НГФ е натрупал опит в разработване и управление на гаранционни схеми и е най-търсеният партньор на търговските банки:

- 80 млн. лв. собствен капитал, „отключил“ 2,6 млрд. лв. кредити към малкия бизнес (~30x коефициент на усилване), с общ размер на издадени гаранции от 1,1 млрд. лв.
- Над 11 хил. предприятия, 16% от които стартиращи, подпомогнати през 11 гаранционни схеми до края на 2022 г.
- 22 търговски банки-партньори

за **2022**

339

подкрепени предприятия

35,4 млн. лв.

отпуснати гаранции

76,7 млн. лв.

кредити за бизнеса

За 2022 г. чрез дейността си фондът е подкрепил **339 компании**. Общата сума на отпуснатите гаранции е **35,4 млн. лв.**, като предоставените на бизнеса кредити от търговските банки са в размер на **76,7 млн. лв.** По този начин е постигнат ефект на усилване от **6,4 пъти** на ангажирания от фонда ресурс от **12 млн. лв.**

ББР Микрофинансиране

Дружеството е създадено като инструмент на Програмата на ООН за развитие, което става част от групата на ББР през 2011 г.

Неговата цел е да:

- 🔗 подобри достъпа до финансови услуги на микро и малки компании, земеделски производители, самонаети лица и занаятчии, които стартират или развиват бизнес
- 🔗 допринесе за създаването и запазването на работни места
- 🔗 намали изключеността на компаниите без кредитна история от пазара на финансови услуги
- 🔗 подпомага фирмите да развият своята бизнес идея

за **11 ГОДИНИ**

1 350
подкрепени
предприятия

359
стартиращи
компани

76 млн. лв.
отпуснати
кредити

За 11 години, до края на 2022 г., дружеството е подкрепило **1 350 предприятия**, от които **359 стартиращи**, като общата сума на отпуснатото финансиране е над **76 млн. лв.**

за **2022**

За 2022 г. ББР Микрофинансиране е финансирало **98 предприятия**, а общата сума на отпуснатия ресурс е над **8 млн. лева.**

Фонд за капиталови инвестиции (ФКИ)

Създаден през 2018 г. Осигурява дялов капитал за растеж на малките и средните предприятия в страната.

Компаниите, в които ФКИ инвестира, могат да разчитат както на **управленската експертиза и пазарни познания** на екипа, така и на синергии при използване на различни финансови продукти и услуги в рамките на Групата на ББР.

за **4 ГОДИНИ**

От създаването си до края на 2022 г. фондът е реализирал дялово участие в **7 компании**, като инвестираните средства са над **26 млн. лв.**

за **2022**

3
подкрепени
компани

13,6 млн. лв.
вложен
капитал

37%
ръст на капитала
спрямо 2021 г.

За изминалата 2022 г. ФКИ е подкрепил развитието на **3 български фирми** с общата сума от **13,6 млн. лв.**, което е **37%** увеличение на отпуснатите средства спрямо предходната година.

ББР Лизинг

Основан през 2019 г. Членува в Българската асоциация за лизинг.

Дружеството е фокусирано в:

- ускоряване растежа и дейността на предприятията в сферата на иновациите
- създаване на условия за технологично обновление на производствените мощности
- улесняване достъпа до финансиране на малки и средни предприятия
- подпомагане експорта, иновациите и секторите, създаващи добавена стойност
- финансиране приоритетни сектори в българската икономика
- допълване на финансовите услуги, предлагани от ББР за подкрепа на предприемачеството

за **3 ГОДИНИ**

От създаването си до края на 2022 г. ББР Лизинг е подкрепил **86 микро и малки предприятия**, като отпуснатото финансиране е на стойност почти **115 млн. лв.**

за **2022**

54

подкрепени компании

80%

ръст спрямо 2021 година

37 млн. лв.

инвестирани средства

12%

ръст спрямо 2021 година

През 2022 г. компаниите, получили лизинг от дружеството, са **54**, а общата сума на инвестираните средства – **37 млн. лв.** Спрямо предходната година подкрепените компании са се увеличили с **80%**, а сумата на отпуснатия ресурс – с **12%**.

Нашите партньори

ББР е най-добре позиционираната банка у нас за привличане на средства от чуждестранни финансови организации.

От учредяването си до днес тя е привлякла от международни финансови институции **1,364 млн. евро** с **35 кредитни споразумения** за финансиране на МСП в България.

Наши дългогодишни партньори са Европейската инвестиционна банка, Банката за развитие на Съвета на Европа, Скандинавската инвестиционна банка, Японската банка за международно сътрудничество, KfW, Сумитомо Митсуи банкова корпорация, Индустриалната и търговска банка на Китай, Китайската Ексим банк, Китайската банка за развитие.

Диверсифицираният достъп до външно финансиране помага на ББР да поддържа **високо ниво на ликвидност**, значително над регулаторното. Това дава увереност, че тя може да продължи да изпълнява мандата си дори при неблагоприятни икономически сценарии.

35
кредитни
споразумения

16
международни
институции

1,364
млн. евро

Предвид високата ликвидност на банката, през 2022 г. по линия на сътрудничеството с международни финансови институции принос за развитието на портфейла има основно подписаното споразумение за портфейлна гаранция с ЕИФ в рамките на Паневропейския гаранционен фонд.

С цел подпомагане реализацията на стратегията на ББР за улесняване достъпа до финансиране на малките и средните предприятия с решение на Министерския съвет от 29 юли 2022 г. ББР е одобрена и като **получател на заеми с държавна гаранция за 350 млн. евро** от Европейската инвестиционна банка и Банката за развитие на Съвета на Европа.

ОБЗОР НА 2022 Г.

Икономическата среда

Акценти за 2022 година

Българската икономика расте с **3,4%** на годишна база

Инфлацията се повишава до **13%** на годишна база

Нивото на безработицата спада до **4,3%**

Бюджетният дефицит достига **2,9%** от прогнозния БВП

През 2022 г. световната икономика продължи **възстановяването си след пандемията от COVID-19**. То бе забавено и от шоковете от войната в Украйна и последвалите енергийни проблеми.

През 2022 г. в България реалният растеж на **брутния вътрешен продукт** достигна **3,4%** при очакван ръст от **2,9%** в резултат на нарастване на потреблението на домакинствата.

През септември 2022 г. беше отчетена най-високата стойност на **инфлация** от **15,6%** на годишна база. През последното тримесечие на годината се забеляза тенденция за нейното намаляване, свързана с понижението на международните цени на енергията и суровините.

След отпадането на всички ограничителни мерки срещу COVID-19 беше отчетено **възстановяване на заетостта**. Не се реализираха и очакванията за забавяне в растежа на потребителските разходи през втората половина на годината.

- Активите на банковата система нарастват с **14,8%** до **155,4 млрд. лв.** и представляват **94%** от БВП
- Банковият сектор отчита нетна печалба в размер на **2,079 млрд. лв.**
- Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват значително по-ниските разходи за обезценки и начислени провизии, увеличеният темп на кредитиране и на бизнес активността, които се отразяват на нетния лихвен доход и на нетния доход от такси и комисиони
- Кредитната активност нараства както за фирмите, така и за домакинствата
- Средните лихвени проценти по новодоговорените кредити бележат слаби повишения

През 2022 г. банките в България осъществяваха дейността си в условията на ускорена инфлация и повишена несигурност на икономическата среда. От средата на 2022 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) затяга паричната си политика с цел да бъде овладяна покачващата се инфлация. Лихвеният процент по депозитите в ЕЦБ плавно се повишава и през 2022 г. отбеляза ръст с 250 базисни пункта. Стойността на Euribor следва същата тенденция и достигна нивата си от 2007 г. Това доведе до сходен ръст в стойността на Euribor и допълнителен натиск върху европейската банковата система.

Кредитната активност се запазва висока в условията на текущите силно отрицателни стойности на реалните лихвени проценти и високо ниво на капиталова адекватност и ликвидност в банковата система, като тези фактори стимулират съответно търсенето и предлагането на кредити. Бързото нарастване на кредитните обеми се отразява положително върху доходността на банковия сектор.

В условията на значителен приток на привлечени ресурси, висока ликвидност и конкуренция в банковия сектор се наблюдава слаба и бавна трансмисия от повишаването на основните лихвени проценти в еврозоната към лихвените проценти по депозитите и кредитите в България.

Годината се характеризира с по-ниски разходи за обезценки и начислени провизии, умерено повишаване на лихвените проценти и подобряване на резултатите на банковия сектор.

Нетният лихвен доход на банките нарасна със 17% на годишна база и към края на годината на фона на повишената кредитната активност той бе 3,2 млрд. лв. Банковият сектор продължи да е със солидна капиталова позиция, поддържайки съотношенията на капиталова адекватност и ликвидно покритие значително над регулаторните изисквания не само на местно ниво, но и спрямо средното равнище за европейските банки.

Размерът на необслужваните кредити продължи да намалява и спада до 2,7 млрд. лв. или до 3,2% като дял.

През 2022 г. започна постепенно увеличение на средните лихвени проценти по новите кредити. Средните лихвени проценти по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия се повишиха от 2,39% до 3,12% за тези в левове и от 2,17% до 3,92% за тези в евро.

Дейността на сектора е повлияна и от подготовката на банките за бъдещото въвеждане на еврото.

Резултатите на ББР за 2022 г.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ

През 2022 г. ББР продължи да работи активно върху поставените си цели, поддържайки високи нива на ликвидност и капитализация. След две последователни години на значителни загуби, през 2022 г. банката излезе на печалба.

Всеобхватен доход за 2022 г. и 2021 г. (млн. лв.)

Всеобхватен доход	2022 г.	2021 г.	Годишно изменение
Нетен лихвен доход	58,4	56,7	3,1%
Нетни приходи от/(разходи за) такси и комисиони	0,8	(0,3)	(354,9%)
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	0,5	0,4	(22,7%)
Нетна (загуба)/печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(0,9)	1,1	(177,3%)
Общи и административни разходи	(29,0)	(28,6)	1,4%
Други доходи от дейността, нетно	1,9	0,3	451,0%
Оперативен доход преди обезценка и провизии	31,8	29,7	7,3%
Разходи за обезценки и провизии на нефинансови активи и финансови инструменти	(11,9)	(185,6)	(93,6%)
(Загуба)/Печалба преди данъци	19,9	(156,0)	(112,8%)
Приход от данък върху печалбата	0,3	0,1	190,5%
Нетна печалба /(загуба) за годината	20,2	(155,9)	(113,0%)
Актюерски печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	0,2	0,0	1 463,6%
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталовите финансови активи, оценявани по справедлива стойност	10,6	(5,0)	(312,0%)
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(31,5)	(1,8)	1 610,5%
Общо всеобхватен доход	(0,5)	(162,7)	(99,7%)

Акценти за 2022 година

77,2 млн. лв.

лихвен приход, с
2,5% по-висок в
сравнение с 2021 г.

22,4 %

увеличение на
приходите от такси
и комисиони

11,9 млн. лв.

разходи за
обезценки и
провизии при 185.6
млн. лв. за 2021 г.

20,2 млн. лв.

печалба след данъци
при 155,9 млн.
отчетена загуба за
2021 г.

- ☞ Лихвеният приход за финансовата 2022 г. е в размер 77,2 млн. лв. Отчита се ръст от 2,5% в сравнение с предходната година.
- ☞ Лихвените разходи нарастват минимално с 0,9% до 18,8 млн. лв. Дължи се на увеличени разход за привлечения ресурс, вследствие на увеличените пазарни нива на лихвените проценти.
- ☞ В резултат на реализираните лихвени приходи и разходи през 2022 г. е отчетен нетен лихвен доход с 3,1% по-висок в сравнение с 2021 г., като стойността му възлиза на 58,4 млн. лв.
- ☞ Приходите от такси и комисиони за изминалата година възлизат на 4,5 млн. лв. и се увеличават с 22,4% спрямо същия период на 2021 г.
- ☞ Реализирана е нетна загуба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 0,9 млн. лв. (спрямо печалба от 1,1 млн. лв. през 2021 г.), вследствие повишението на лихвите на международните пазари.

- ☞ Общите и административни разходи и тези за амортизация и персонал са 29 млн. лв. за 2022 г., които са незначително по-високи спрямо предходната 2021 г. (ръст от 1,4%). По данни на НСИ отчетената средногодишна инфлация (ХИПЦ) към 31.12.2022 г. е 13%, с което реално банката отчита икономия в реализираните общи и административни разходи.
- ☞ Нетният разход за обезценки и провизии на кредити и задбалансови ангажименти е в размер на 11,9 млн. лв., значително по-нисък от реализираният за 2021 г. – 185.6 млн. лв. Дължи се основно на реинтегриране на провизии вследствие намаляване на експозицията на банката по одобрените гаранционни линии към няколко търговски банки, както и на намаления ефект от начислените през периода разходи за обезценки за покриване на очаквани кредитни загуби.
- ☞ Финансовият резултат на ББР за 2022 г. е печалба след данъци в размер на 20,2 млн. лв. при отчетена загуба за 2021 г. след данъци в размер на 155,9 млн. лв.

Финансово състояние към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г. (млн. лв.)

Финансово състояние	Към 31.12.2022 г.	Към 31.12.2021 г.	Годишно изменение
АКТИВИ			
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в централни банки	527,8	243,6	116,7%
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	139,3	385,3	(63,8%)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – вземания от клиенти, вземания от републиканския бюджет и ценни книжа	1 528,1	1 748,6	(12,6%)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови и капиталови ценни книжа	578,6	656,6	(11,9%)
Инвестиции в дъщерни дружества	167	173,5	(3,8%)
Дълготрайни активи	58,8	60,8	(3,2%)
Други активи	66,1	60,4	9,4%
ОБЩО АКТИВИ	3 065,8	3 328,8	(7,9%)
ПАСИВИ			
Привлечени средства от международни институции	779,5	1 110,7	(29,8%)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	994,1	881,7	12,7%
Депозити от кредитни институции	2,6	1,7	53,6%
Други привлечени средства	16,6	16,7	(0,8%)
Провизии	133	177,7	(25,2%)
Други пасиви	5,7	4,7	22,6%
ОБЩО ПАСИВИ	1 931,5	2 193,3	(11,9%)

Финансово състояние	Към 31.12.2022 г.	Към 31.12.2021 г.	Годишно изменение
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Емитиран капитал	1 441,8	1 441,8	
Натрупана загуба	211,4	386,7	(45,3%)
Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(95,5)	(74,6)	27,9%
Резерви	(0,7)	155,1	(100,4%)
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ	1 134,3	1 135,5	(0,1%)
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	3 065,8	3 328,8	(7,9%)

Акценти за 2022 година

- Към 31.12.2022 г. размерът на активите възлиза 3 065,8 млрд. лв. Спадът от 7,9% спрямо предходната година се дължи основно на намаление на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност.
- Предоставените кредити и аванси за същия период са в размер на 1 528,1 млрд. лв. и регистрират намаление от 12,6%. Спадът в обема предоставени кредити се дължи на префокусирането на дейността и наложения нов модел на директно финансиране, чийто приоритет е предоставянето на повече и по-малки по размер кредити на по-широк кръг от предприятия. Резултатът през 2022 г. е по-малък обем новоотпуснати кредити спрямо изплатените. Тази тенденция е подсилена от предсрочно изплащане на кредитите на някои кредитополучатели, както и поради частично или цялостно отписване на суми, за които ръководството счита, че е малко вероятно да бъдат изплатени.

СЕКТОРИТЕ, В КОИТО ИНВЕСТИРАХМЕ

ББР предоставя средства за развитие на жизнеспособни малки и средни предприятия, които имат потенциал, но срещат затруднения в достъпа до финансиране поради по-висок риск. Банката подкрепя и инвестиционни проекти за реализиране на възвръщаемост между 7 до 15 години. Тя продължи да развива своята дейност за насърчаване на българския малък и среден бизнес, като поддържа диверсификация на отраслова структура на кредитния си портфейл.

Кредити и аванси по вид клиент (млн. лв.) – брутна стойност преди обезценка

	Към 31.12.2022 г.	Към 31.12.2021 г.
Предприятия и еднолични търговци	1 742,3*	2 063,9
Общини	0,3	0,4
Частни физически лица	4	4
	1 746,6	2 068,3

*Намалението на кредитния портфейл в частта „кредити и аванси“ се дължи на преориентирането на кредитната дейност и въведеното ограничение в размера на експозицията – банката не може да формира експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5 млн. лева. Към края на 2022 г. предоставените нови кредити все още не са в състояние да компенсират намаленията в унаследения портфейл от големи кредити. Очаква се положителна промяна в този тренд към 2024 година.

Кредити по отрасли (към 31.12.2022 г., млн. лв.)

Във взаимоотношенията с някои от секторите бе отчетена динамика.

Увеличена подкрепа:

🔧 Промисленост (+4.2%)

Намален ресурс:

🔧 Търговия (-28.6%)

🔧 Транспорт (-37.2%)

🔧 Строителство (-8.7%)

НАШИТЕ ПРОГРАМИ И ПРОДУКТИ

В качеството си на банка за развитие ББР разработи и успешно приложи няколко различни **специализирани програми** в подкрепа на малкия и средния бизнес, насочени към сектори и компании, които срещат трудности при финансирането си от търговските банки:

- ☞ **Програми на ББР с гаранция от Паневропейския гаранционен фонд** – за подкрепа на стартиращи предприятия в производството, творчески индустрии и общ бизнес
- ☞ **Програма „Финансиране на зелена енергия“** – за финансиране на изграждане на фотоволтаични съоръжения за производство на електроенергия
- ☞ **Програма „Технологична модернизация на МСП“** – подкрепа за микро, малки и средни предприятия за реализация на проектни предложения по Програма за икономическа трансформация от Националния план за възстановяване и устойчивост, компонент „Интелигентна индустрия“
- ☞ **Програма „Енергийна ефективност на МСП“** в подкрепа на компаниите в сектор „Преработваща промишленост“ в прехода им към зелена и нисковъглеродна икономика. За нея могат да кандидатстват фирмите, подали проектни предложения по процедурата „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“, финансирана от ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020 (ОПИК)

- ☞ **Програма „Енергийна подкрепа“** за подпомагане на фирмите при неочакваното повишаване на цените на електроенергията
- ☞ **Програма „Оборотен кредит за суровини и материали“** за преодоляване на негативните ефекти от продължителното увеличаване на инфлацията и нарастващите цени на основни стоки и услуги
- ☞ **Програма „Подкрепа за туризма“**, насочена към едни от най-пострадалите от пандемията бизнеси – хотелиерския и ресторантьорския
- ☞ **Програма „Финансиране на групи и организации на земеделски производители“**
- ☞ **Програма „Подкрепа за розопреработване“** – специален продукт с преференциални условия за българските преработватели на розово масло в отговор на сериозните затруднения и намалена ликвидност, пред които традиционният за страната ни сектор е изправен
- ☞ **Програма „Финансиране на болници“** – дългосрочно финансиране на многопрофилни болници за активно лечение с разкрити спешни отделения, които са обект на провежданата от държавата политика за оздравяване и развитие на болници

Резултати от кредитната дейност

167

отпуснати
кредита

84,1 млн. лв.

инвестиран
ресурс

434

разкрити нови
работни места

3 280

запазени работни
места

10 ПЪТИ

намален среден
размер на отпуснат
кредит

През 2022 г. ББР въведе **нови модели за оценка на кредитния рейтинг**, които подобряват анализа и адресирането на рисковете при основната ѝ дейност – кредитирането на МСП.

В изпълнение на своята насърчителна роля, през 2022 г. ББР включи и **индикатори за устойчиво развитие**:

- ☞ отпуснати кредити за иновации, технологично обновление и дигитали-защита
- ☞ отпуснат брой и сума за зелени кредити
- ☞ размер на инсталираните мощности от възобновяеми енергийни източници
- ☞ процент на увеличение в приходите от продажби след усвояване на кредита и др.

По тези програми новосформираният в края на 2022 г. портфейл на ББР отчита общо **167 отпуснати кредита** за **132-ма клиенти** на обща стойност **84,1 млн. лв.**

Предпочитаните от бизнеса програми и продукти на ББР са:

- ☞ Програмата с гаранция по Паневропейския гаранционен фонд, по която са отпуснати **49** кредита
- ☞ Обратното финансиране за суровини и материали с **46** кредита
- ☞ Програмата за финансиране на зелена енергия, по която са реализирани **35** сделки

Чрез отпуснатото директно финансиране, за 2022 г. са създадени **434 нови работни места** и са запазени **3 280**.

Регистрира се увеличение на броя на подкрепените компании, при десеторно **намаление** на средния размер на отпуснат кредит. За сравнение, през предходната 2021 г. банката е реализирала **32** кредитни сделки и е подкрепила **24** компании с общ инвестиран ресурс от **155,4 млн. лв.**

СЪБИТИЯ НА ББР ПРЕЗ 2022 г.

02/2022

ББР стартира роуд-шоу в цялата страна

Екипите на банката реализираха общо 37 срещи с бизнеса, на които бе представена дейността ѝ и бяха обсъдени местни казуси и финансови решения.

05/2022

Въведена е система за превенция на корупцията

ББР е в топ 4 на банките с най-значим напредък в тази сфера, оценен високо и от международната организация за антикорупция „Прозрачност без граници“.

06/2022

Конференция на Инвестиционния фонд ЗСИИФ

ББР организира конференция на ЗСИИФ и среща на Надзорния съвет на фонда в София, на която бе представена новата инвестиция, направена в България – Порт Бургас.

06/2022

Приключва Програма “Възстановяване”

По схемата са гарантирани 2 894 кредита на МСП в размер 630,3 млн. лв., за които ББР е предоставила гаранция в размер на 80% или за 504,3 млн. лв.

07/2022

Актуализация на стратегията на ББР

С решение на Министерския съвет е приета актуализация на стратегията на ББР до 2023 г.

08/2022

Fitch потвърди рейтинга на ББР

Август 2022 г. – „Фич Рейтингс“ потвърди положителната перспектива пред дългосрочния кредитен рейтинг „BBB“.

09/2022

Старт на Business Booster

Представена е дигиталната платформа на ББР, която позволява изцяло онлайн кандидатстване за кредит, безплатен онлайн магазин и бизнес академия.

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

Предизвикателствата пред малкия и средния бизнес в България са много, но в ББР вярваме, че подкрепата му има безспорен икономически ефект за страната. Сред водещите ни цели е да подобрим достъпа на фирмите до оборотни средства или инвестиции, да подпомогнем излизането им на международните пазари и да станем част от техния успех.

Портфейлът на Групата на Българска банка за развитие изобилства от примери на успешни малки и средни компании във всички сфери – иновации, хотелиерство, ресторантьорство, селско стопанство и аквакултури, моден дизайн и редица други.

Evrotrust eID стана първата национална схема за електронна идентификация, призната от МС и валидирана от ЕК. За развитието на компанията се грижи също Фондът за капиталови инвестиции на ББР, който вложи в компанията 5 млн. лв., за да подкрепи международното ѝ разрастване. Български физически и юридически лица вече имат достъп до обществени услуги в ЕС напълно дигитално от мобилния си телефон.

През последните години Evrotrust има над 1 милион потребители и над 100 корпоративни клиенти, включително 15 големи международни банки.

През 2022 г. Евротръст беше призната от Deloitte за един от 50-те най-бързо развиващи се технологични стартапа в Централна Европа, благодарение на ръст от 958%.

Фондът за капиталови инвестиции подкрепи и компанията за спортни технологии Барин Спортс. Фирмата е създател на високотехнологично преносимо устройство, което показва в реално време физическото състояние на играчите и представянето им на терена. Фондът подкрепя компанията за развитието на нови технологии и по-бързата международна експанзия на бизнеса ѝ. Общата ни мисия е спортистите да имат шанса да разгърнат пълния си потенциал. Барин Спортс работи с 6 отбора от Професионалната футболна лига, три академии, както и националните отбори по футбол за мъже и младежи. Наскоро неин инвеститор и посланик на бранда стана и носителят на „Златната топка“ Майкъл Оуен.

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

С финансовата подкрепа на ББР се развива и клиника за инвитро процедури. „Неовитро“ е безценен помощник за пациентите с репродуктивни проблеми. С ресурса от банката се сбъдват мечтите на десетки семейства да се сдобият с най-големия дар: техните деца.

“Средногорска роза” е дестилерия за розово масло, която съчетава изпитаните традиции, датиращи отпреди три века с иновативни технологии. Компанията успя да развие и надгради дейността си чрез специалната програма на ББР в подкрепа на розопреработвателите. Освен познатата козметика с етерични масла, те влагат розата и в освежаващия коктейл с водка Rozara.

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

ББР подпомогна редица български компании да преодолеят трудностите от нарастващите цени на електроенергията. Сред тях е "Дунав прес" - наследникът на първата българска печатница. Фирмата е водещ доставчик на полиграфически решения в Централна и Източна Европа. Тя се нарежда и сред първите 10 европейски производители на кутии за фармацевтичната промишленост.

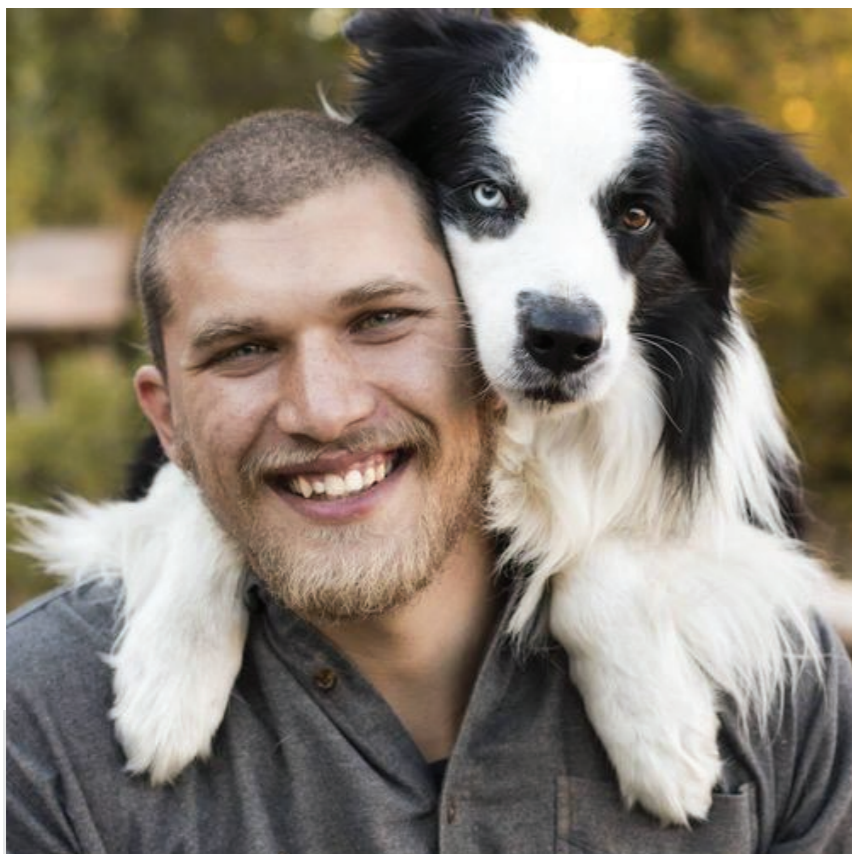
Производителят на хранителни суровини и продукти Биопрод намира подкрепа за бизнеса си в облекчените условия по програмата на ББР с гаранция от Паневропейския гаранционен фонд. Част от продукцията си фирмата преработва и продава на крайни клиенти в цяла България чрез своите сайтове www.kulinar.bg и www.zelka.bg. Стратегията ѝ е да скъси пътя на произвежданите пресни продукти до крайния клиент.

Семейна фирма се специализира във възраждането на забравени сортове вино. Продукцията на винарна "Братанови" ферментира с диви дрожди в дъбови бъчви. Компанията развива производството си с помощта на програмата на ББР за оборотни средства за закупуване на суровини и материали. В момента винарите отглеждат 44 хектара собствени лозя върху хълмовете на Сакар планина и комбинират занаятчийския подход със съвременните технологии.

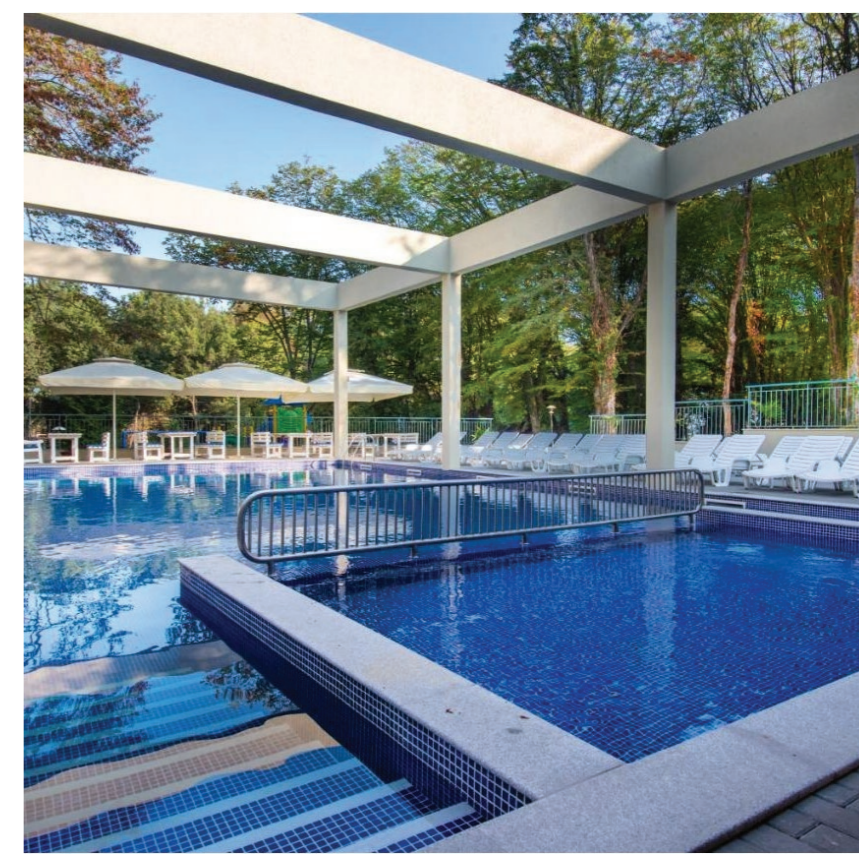
ИСТОРИИ НА УСПЕХА

Програмата за социални и стартиращи предприятия „Ново начало“ на ББР Микрофинансиране даде шанс и на бизнес за тренировки на домашни любимци. Фирма „Пауго“ е стартираща и не среща подкрепа в търговските банки. Решение намира в програмата на дъщерното дружество. Благодарение на инвестицията е създадена книга за обучения на кучета, включваща и видеоуроци. Скоро ще бъдат факт и две мобилни приложения, отново с помощта на ББР Микрофинансиране.

„Новата енергийна реалност“ е името на една от първите фирми, получили финансиране от ББР Микрофинансиране чрез платформата Business Booster. Тя се занимава с енергийно счетоводство и вече постига забележителни резултати в енергийната ефективност на сгради. Чрез получената инвестиция от дъщерното дружество на ББР са закупени хардуерни компоненти за измерване на използваната електроенергия – микроелектромери, които правят профил на потреблението.

Хотел "Ариана" в Китен ще посреща гостите си с обновен благодарение на инвестицията от ББР и специалната програма на банката в подкрепа на туризма. На 200 метра от плаж Атлиман, на разположение на посетителите му има 158 легла, ресторант и бар, външен басейн, детска площадка и разбира се, изключително гостоприемнен персонал.

КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

СИСТЕМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Българската банка за развитие има двустепенна система на управление, която се състои от Надзорен съвет (НС) и Управителен съвет (УС). Тя осигурява независимостта при вземане на решенията и е гарант за доброто управление на институцията.

Надзорният съвет (НС) е съставен от трима членове, които се избират от Едноличния собственик на капитала (ЕСК) за срок от пет години. Неговите функции са:

- ☞ Осъществява контрол над дейността на банката, включително назначава и освобождава членовете на Управителния съвет, следи за изпълнение решенията на ЕСК и на стратегическите цели на банката.
- ☞ Одобрява и сделките с размер над 1 млн. лева – така се осигурява допълнителен защитен механизъм за кредитната дейност на институцията.

Управителният съвет (УС) се състои от трима членове, избрани за срок от пет години. Банката винаги се представлява от двама представители на УС едновременно.

УС носи пълната отговорност за оперативното управление на институцията, като съществува вътрешно разпределение на функции и ресурси.

Заседания на УС се провеждат най-малко веднъж месечно, като решения могат да се приемат само ако присъстват повече от половината от неговите членове. Тези решения, които не подлежат на последваща санкция от Надзорния съвет, влизат в сила незабавно.

Ръководен състав

Надзорен съвет (НС)

В края на 2022 г. настъпиха промени в ръководните органи на банката. Надзорният съвет бе оглавен от доц. д-р **Росен Карадимов** – изявен юрист и преподавател в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Той заменя на поста **Валентин Михов**. Карадимов е бил народен представител в VII Велико народно събрание, участвал е в приемането на Конституцията на Република България от 1991 г. Като депутат в 36-ото НС е участвал в приемането на Закона за БНБ (1991 г.), Закона за банките и кредитното дело (1992 г.), Търговския закон (1991 г.). Росен Карадимов е бил правен консултант и процесуален представител на редица кредитни институции, сред които и ББР.

По същото време на поста зам.-председател на НС застава и **Деляна Иванова**, заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022 г., като заменя досегашния зам.-председател на НС **Васил Щонов**. Професионалната ѝ експертиза е в областта на банковото дело и финансите. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси.

Позицията си на член на НС запазва **Стамен Янев** – юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. Бил е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции, както и заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

Управителен съвет (УС)

Председател на Управителния съвет е **Илия Караниколов**, който заменя **Марияна Петкова**. Караниколов е с над 20-годишен банков и финансов опит, включително като член на УС и изпълнителен директор на ББР в периода 2011-2013 г. Преди това от 2007 до 2011 г. е бил част от екипа на Юробанк България (Пощенска банка). Професионалният му път минава през Министерството на икономиката и енергетиката и Министерството на труда и социалната политика. Бил е и част от ръководството на Фонда на фондовете. Илия Караниколов е магистър по стопанско управление и администрация от УНСС в София и има специализации в сферата на изкуствения интелект (Хелзинкски университет), управлението на финансови инструменти (Лондон), кредитния риск (Прага), управлението на структурни фондове (Брюксел, Маастрихт, Дъблин) и др.

От 20.01.2023 г. член на УС и изпълнителен директор е **Иван Церовски**. Той е с 18-годишен опит в сферата на банковото дело и дяловите инвестиции. Професионалният му път минава през германските финансови институции Commerzbank, Deutsche Börse и Dresdner Bank. Церовски е бил асоцииран инвеститор във фонда за дялово финансиране от Великобритания Argus Capital, където е отговарял за българския пазар, както и вицепрезидент на българския екуити фонд Delta Capital. От 2011 до 2021 г. е част от екипа на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), където е ръководител на програмата за местно предприемачество на ЕБВР, отговаряща за развитието на МСП сектора в България.

Иван Церовски е магистър по мениджмънт от университета Otto-von-Guericke в Магдебург, Германия, и бакалавър по макроикономика от Университета за национално и световно стопанство.

Поста член на УС напуска **Крум Георгиев**. С постове на изпълнителни директори в средата на 2022 г. се разделят и **Живко Тодоров** и **Владимир Георгиев**.

Позицията член на УС и изпълнителен директор, която заема от 07.07.2021 г., запазва **Цанко Арабаджиев**. Той е финансов мениджър с 18 години опит в банковия, застрахователния и частния сектор. Професионалният му път започва в ОББ.

През 2013 г. се присъединява към застрахователна компания „УНИКА“, където в продължение на 5 години е директор „Управление на инвестициите“. Арабаджиев е бил главен финансов директор на Норд Холдинг, а от 2019 г. е част от екипа на Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“, където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната дейност и управляваните фондове. Завършил е Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

УС към 31.12.2022 г.:

- ☞ **Марияна Димитрова Петкова** - Председател на УС и изпълнителен директор
- ☞ **Цанко Руменов Арабаджиев** – член на УС и изпълнителен директор
- ☞ **Крум Георгиев Георгиев** – член на УС

УС към датата на одобрение на ГФО:

- ☞ **Илия Запрянов Караниколов** - Председател на УС и изпълнителен директор
- ☞ **Иван Валентинов Церовски** - член на УС и изпълнителен директор
- ☞ **Цанко Руменов Арабаджиев** – член на УС и изпълнителен директор

КОНТРОЛНА СРЕДА

Дружествата от Групата на ББР следват управленска философия и оперативен стил, подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на банката.

Вътрешният контрол е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление и от лицата, заети с вътрешноконтролни функции. Елементи на вътрешния контрол са системите за:

управленски контрол

контрол на риска

отчетност и информация

вътрешен одит

Вътрешният контрол се осъществява едновременно като превантивен, текущ и последващ контрол върху позициите на банката и отделните нейни процеси, дейности и сделки. Общият вътрешен контрол върху дейността на цялата банка се осъществява от Надзорния съвет.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска се състои от **три линии на защита**:

Първата линия на защита

Обхваща звената, поемащи риск – управления „Малки и средни предприятия“, „Проектно финансиране“, „Външни програми“, „Проблемни вземания“, „Трежъри“ и „Финансови инструменти“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Операции“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете. На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.

Втора линия на защита

Осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от звената, поемащи риск – това са управленията „Риск“ и „Нормативно съответствие“. Управление „Риск“ идентифицира, управлява, измерва, контролира и отчита рисковете, прави стрес-тестове, извършва мониторинг на лимити и докладва тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Управление „Нормативно съответствие“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в банковата група към настъпилите и/или предстоящи промени. Неговият подотдел „Предотвратяване изпирането на пари и измами“ контролира мерките за изпиране на пари и финансиране на тероризма. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита

Осъществява се от Вътрешния одит на Групата, който предоставя увереност на ръководните органи за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол, както и за начина, по който първата и втората линии осъществяват риск контрола. Вътрешният одит на Групата има най-високо ниво на независимост в организацията чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена **вътрешнонормативна база**, съобразена с действащото национално и европейско законодателство. За гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица **специализирани комитети към УС и НС на ББР**.

Банката е изградила **информационна система**, включително свързани с нея **бизнес процеси**, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на ББР наблюдава процеса на финансово отчитане, ефективността на вътрешната контролна среда, както и създаването и промяната на счетоводни политики. Той контролира навременното и надеждно предоставяне на финансова информация, дава препоръки до ръководството на банката и одиторите за отстраняване на възникнали затруднения, преглежда проектите на одиторските доклади, изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред Едноличния собственик на капитала веднъж годишно.

БАНКОВА РЕГУЛАЦИЯ

Банката е спазила всички регулаторни изисквания

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконови нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети.

Към 31.12.2022 г. ББР е спазила всички регулаторни изисквания на Българската народна банка (БНБ) и националното законодателство.

Банката прилага насоките и препоръките, приети от Европейския банков орган, които се отнасят до нея.

ББР е определена като друга системно значима институция /ДЗСИ/, считано от средата на 2017 г., като БНБ идентифицира ДЗСИ на основание чл. 9, ал. 1 от Наредба № 8 на БНБ, във връзка с чл. 39 ал. 2 от Закона за кредитните институции.

Съобразно чл. 9, ал. 8 от Наредба № 8 БНБ прави ежегодно преглед на идентификацията на ДЗСИ.

Считано от 1 октомври 2020 г., съгласно Решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 г. за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна

ББР прилага насоките на Европейския банков орган

банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), банката остана под директен надзор от БНБ в тясно сътрудничество с ЕЦБ. Наблюдението, което ЕЦБ осъществява, включва контрол по прилагането на общите надзорни стандарти на Единния надзорен механизъм (ЕНМ). Основните цели на ЕНМ са да осигури сигурността и стабилността на европейската банкова система, да засили финансовата интеграция и стабилност, както и да осигури последователен надзор.

Считано от 1 октомври 2020 г., България се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране, заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм и началото на тясното сътрудничество между Българската народна банка и Европейската централна банка. В тази връзка Единният съвет за реструктуриране по наблюдението върху процеса по планиране на реструктурирането по отношение на банката. Европейският банков надзор наред с единния механизъм за реструктуриране са двата стълба на банковия съюз в ЕС.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

В хода на кредитната дейност ББР е изложена на рискове от влошаване на финансовата стабилност на институцията и формиране на загуби. Процесът по тяхното управление има важно значение за доходността на банката.

Основните рискове пред банковата институция са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен. Техният ефективен контрол означава да бъдат навременно идентифицирани, измерени и ограничени до приемливи нива.

КРЕДИТЕН РИСК

Това е водещият риск, на който е изложена ББР. Управлението му се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащата нормативна уредба, регламентираща кредитната дейност, както и с утвърдените международни норми и банкови практики.

ББР използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В банката функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са механизми за текущо проследяване, отчитане и управление на кредитните експозиции. В ББР е въведена и система от лимити за концентрация по икономически отрасли, региони и инструменти.

ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

В ББР се идентифицират и регистрират операционните събития, възникващи в дейността на различните структурни звена. Тези с повишена честота, както и влияещите върху финансовия резултат на банката, са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Анализът на операционния риск и стрес-тестовите целят подобряване на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до загуба за ББР. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява, като се използва подход на базисния индикатор.

ЛИКВИДЕН РИСК

Банката наблюдава ежедневно и поддържа достъп до ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци. Измерват се и се проследяват ликвидните буфери и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Банката поддържа адекватно ниво на висококачествени ликвидни активи и стабилни източници на финансиране в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на ББР.

ПАЗАРЕН РИСК

ББР поддържа минимални открити валутни позиции, следствие на операции, възникващи в хода на банковата дейност. Заедно с общата валутна позиция те се проследяват ежедневно.

Тъй като банката се финансира с привлечен от международни финансови институции ресурс, тя се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева.

ББР има балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви и поддържа съответствие между периодичността в промяната на лихвите, както и между приложимите референтни лихвени проценти.

В банката е въведена система от лимити за приемливо количествено въздействие при различни шокови сценарии, която отразява ефекта от промените в пазарните лихви върху нетния лихвен доход. Извършват се и анализ на несъответствията и лихвени стрес-сценарии.

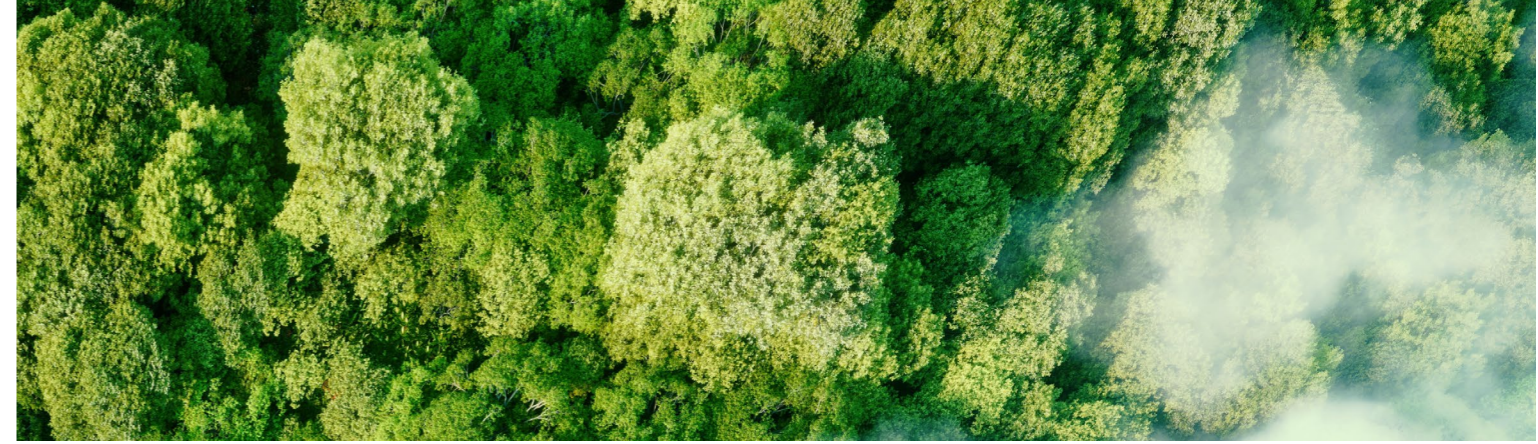
Операциите на паричния и капиталов пазар също се контролират чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Те са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др.

Банката инвестира свободните си средства в портфейл от ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество. През 2022 г. ББР не поддържа търговски портфейл.

УСТОЙЧИВОСТ И СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

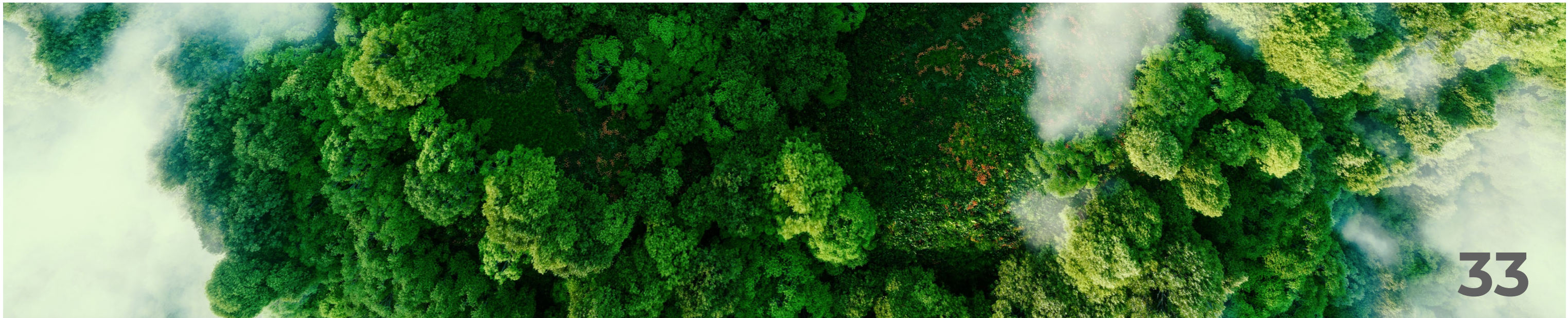

Наслагването на няколко кризи през годината не направи услуга на европейския преход към декарбонизиран свят и „зелени“ инвестиции. Като банка за развитие обаче, ББР има мисията за финансиране с добавена стойност и положително въздействие. Търсенето само на печалба по логиката на финансовия свят няма да има значение след 20 години, когато 20% от планетата може да стане необитаема заради горещини и суша. Хората ще мигрират и ще живеят в свят, в който друга полезност и активи ще имат значение. Как ще постигнем декарбонизация зависи от добрата воля, последователността на стъпките, подготовката и планирането.

Водещ момент в актуализираната стратегия на банката за периода 2012–2023 г. бе устойчивото финансиране и предоставяне на т.нар. **зелени кредити**. Кризите през последните години провокираха все повече компании към устойчивото и отговорно инвестиране и включване, освен на обществения, и на екологичния интерес (ESG – Environmental, Social and Governance). Реализирането на ESG практики обаче не може да се случи без участието на банките. Точно на тях се пада тежестта да оценят доколко един проект е „зелен“, да създадат критерии за това, да натрупат информационни бази данни и да изготвят регистри на индикаторите, които верифицират зелените инвестиции на компаниите, както и да подпомогнат клиентите си в по-задълбоченото разбиране на темата.

Подпомогната от консултанти на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), през 2022 г. Българската банка за развитие започна подготовка на **скоринг система за ESG оценка**. Целта на проекта бе създаване на методология за финансиране на прехода към зелена, кръгова и устойчива икономика и пакет за оценяване на рисковете и готовността на малките и средните предприятия.

През 2022 г. ББР проведе специално **изследване за нагласите на българските фирми**, което показва, че 62% от тях разглеждат новата екологична насока в развитието на икономиката по-скоро като възможност, която може да им осигури по-успешно развитие в бъдеще. Но значителна част от тях не са запознати или са запознати отчасти с новите регулации на зеления преход. Изследването ясно показва необходимостта от разяснителна кампания за условията и параметрите на „зеления“ преход. В тази връзка, изпълнявайки консултантските си функции на банка за развитие, ББР подкрепи създаването на Академия за устойчиви инвестиции и финанси към Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Съвместният проект, чиято цел бе подготовка на специалисти по тази тема, събра 90 участници и преподавателски екип от множество институции.

ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

През 2022 г. ББР реализира нова кредитна програма за енергийна ефективност на малкия и средния бизнес в размер на 30 млн. лева, насочена към компаниите, подали проектни предложения по процедурата „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“, финансирана от ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК). С нея банката подкрепи компаниите в сектор „Преработваща промишленост“ в прехода им към зелена и нисковъглеродна икономика.

Сериозен беше интересът към програмата „Финансиране на зелена енергия“, предлагаща проектно финансиране за фотоволтаични съоръжения.

Резултатите за годината са обнадеждаващи:

44

сделки за финансиране на
зелена енергия и ЕЕ

43

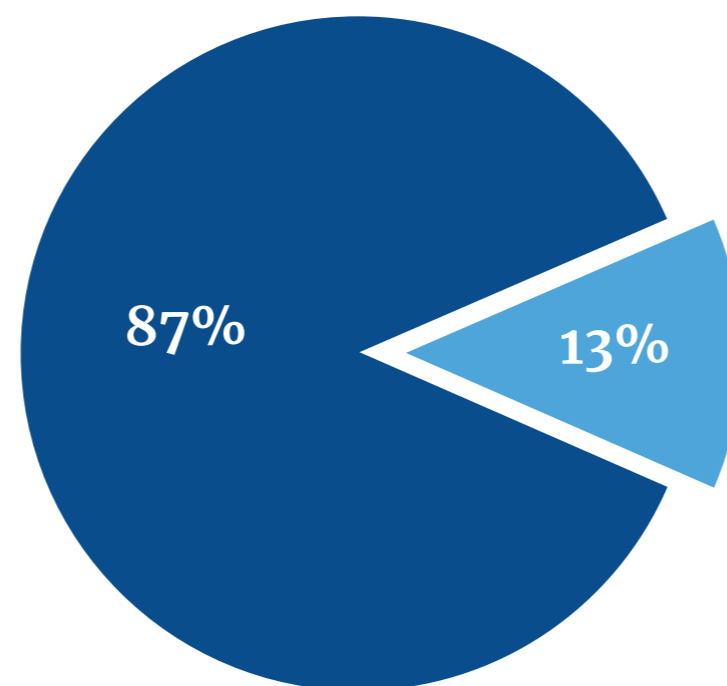
сделки за климатична
неутралност

18 MW

инсталирани мощности от ВЕИ

Графиката представя разпределението на зелени кредити според видовете инвестиции и клиенти.

ВИД КРЕДИТИ

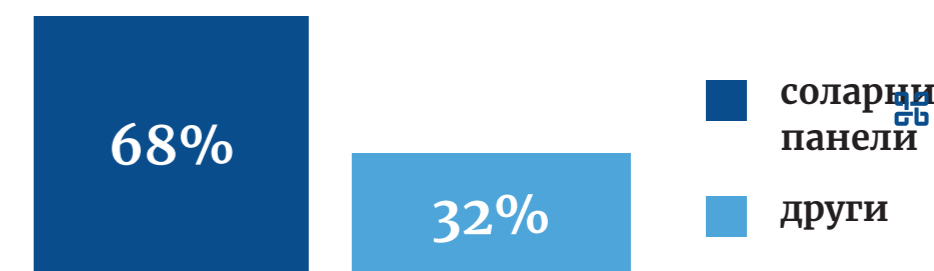

- стандартни кредити
- зелени кредити

ПОДРЕПЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ВЪЗПОЛЗВАЛИ СЕ ОТ ЗЕЛЕНИ КРЕДИТИ

ВИД ЗЕЛЕНА ИНВЕСТИЦИЯ

В контекста на цялостната зелена политика, вкл. преход към финансиране на проекти с нулеви емисии, Българската банка за развитие се стреми да намали и собственото си въздействие върху околната среда. През 2022 г. бе направена втората **инвентаризация на въглеродните емисии на банката**, като бяха отчетени всички препоръки за управлението им. Докладът показва **намаление на парниковите емисии от банката със 105 тона CO2 еквивалент спрямо предходната година**, като основното редуциране е в резултат на понижено потребление на електричество.

УСКОРЕНИ СТЪПКИ КЪМ ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

През септември 2022 г. ББР стартира новата си дигитална платформа *Business Booster* в помощ на малкия и средния бизнес. През годината беше осъществена и цялостната координация на процеса по внедряване на Фаза 2 от проекта: on-boarding (създаване на фирмен профил) и loan application (дигитално искане за кредит). В момента се разработва credit quest (бек-офис системата).

През платформата малки и средни фирми могат да кандидатстват за финансиране, първоначално до 100 хил. лв. Всички необходими документи се попълват и подписват онлайн. За създаването на фирмен профил е необходимо само въвеждане на ЕИК, като данните се зареждат автоматично чрез интеграция с Търговския регистър. Документите се заверяват с квалифициран електронен подпис, за който платформата работи с Евротръст, Борика и всички издатели на електронни подписи.

Съдействие на потребителите в бъдеще ще оказва дигиталният асистент Вики – 3D анимиран образ, който трябва да помага във всяка стъпка за успешно ползване на Business Booster.

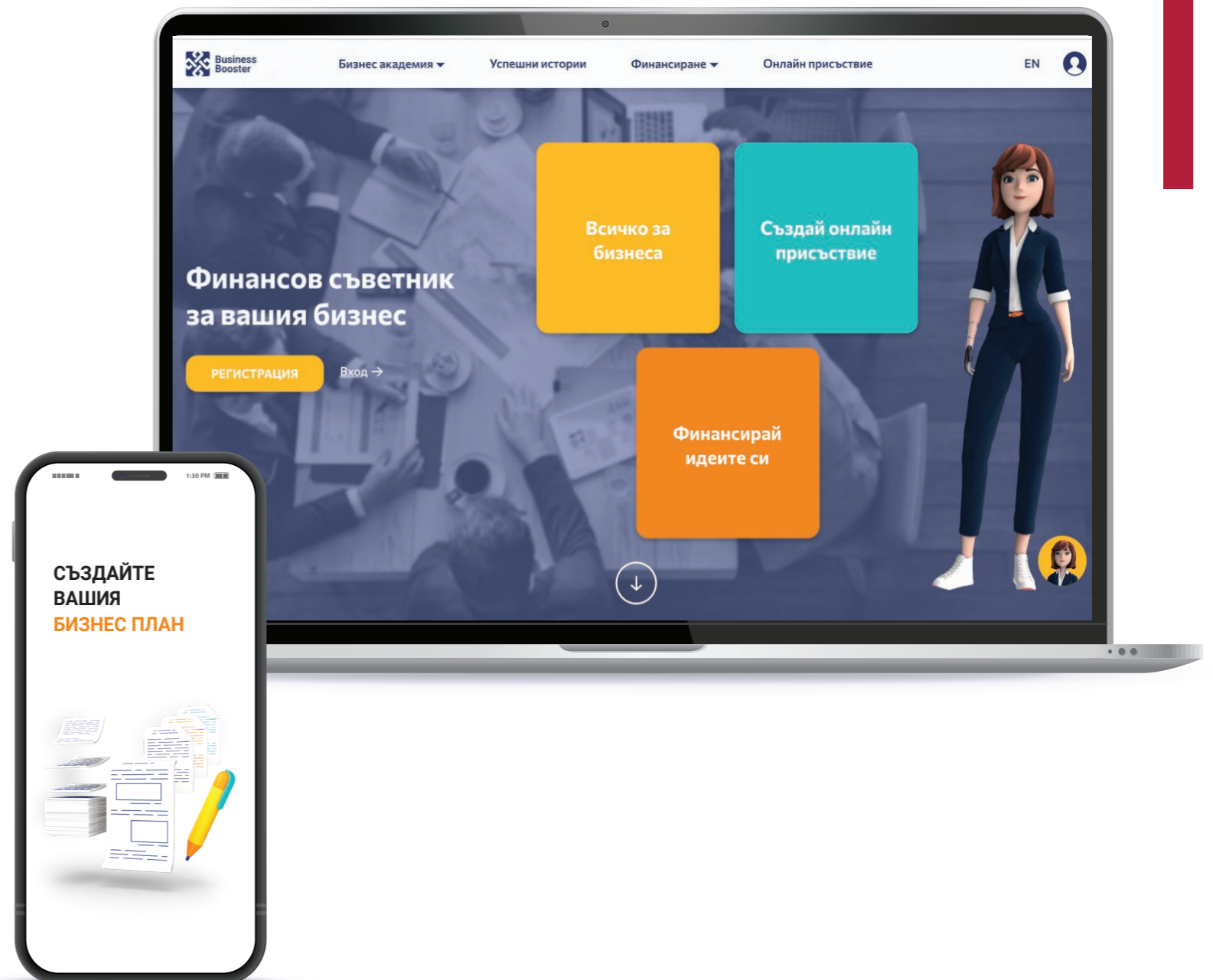
Платформата предлага също безплатна Бизнес академия – обучение с наръчници, видеоуроци и дигитална библиотека, в която са публикувани всички необходими бланки и документи за започване на бизнес, както и специален инструмент за създаване на бизнес план – Business Plan Wizard.

За да осигури на предприемачите възможност за продажба на тяхната продукция, дигиталната платформа Business Booster им дава инструмент за лесно и безплатно откриване на онлайн магазин с вграден модул за издаване на фактури.

Изцяло
дигитално
искане за
кредит

Бизнес
академия с
ценни
образователни
ресурси

Безплатен
облайн
магазин с
адаптивен
дизайн

СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПОЛИТИКА НА МНОГООБРАЗИЕ

Стратегията на ББР предвижда подкрепа за **стартиращи иновативни бизнес проекти**. Банката отново беше партньор на акселераторската програма **Beam UP lab** на Българската фондова борса. Нейната цел е да отличи перспективни и иновативни български фирми с устойчиви бизнес модели, да им даде видимост пред потенциални инвеститори, както и да повиши тяхното знание относно възможностите за финансиране.

ББР подкрепи отново и българското издание на **Startup World Cup 2022**, която се провежда всяка година в Сан Франциско и посреща участници от 50 държави. Сред българските фирми, които се включиха в надпреварата, имаше такива на идеен етап, както и работещи бизнеси с интересни продукти и иновативни решения.

Експерти от банката се включиха във форума, посветен на дигитализацията и създаването на т.нар. „умни градове“ – **Digital Sofia**. Целта на конференцията, чийто спонсор беше и ББР, бе да засили осведомеността на гражданите, бизнеса, държавната и местната власт за приложение на иновациите и технологиите в живота на един град, за да бъде той наистина smart.

ББР традиционно участва активно в обществените инициативи и дискусии, свързани с прехода към зелена икономика, дигитализация и иновации като **Академията за иновации** на Innovation Starter, **Energy Efficiency Day**, организирана от Automotive Cluster Bulgaria, **Digital Trends** на Profit.bg, както и конференцията **SEE ITS Summit 2022**, организирана от AIBEST и BESCO.

Образование, култура, изкуство, история, здравеопазване – Българската банка за развитие продължи и през 2022 г. своята мисия за корпоративна социална отговорност в тези значими за обществения живот сфери. Банката винаги се е отзовавала и при извънредни ситуации, причиняващи здравни и хуманитарни кризи. Избухването на **войната в Украйна** се превърна в събитие с тежки последици за живота на цивилното население и предизвика бежанска вълна. Още първите дни границата ни пресекоха хиляди жени, деца и възрастни хора, търсещи убежище, като един от най-належащите проблеми бе намирането на подслон. ББР се отзова незабавно, предоставяйки средства на Българския червен кръст за осигуряване на храна и настаняване на хората, изпаднали в беда.

Годишен отчет
на Българска банка за развитие
2022 година

